University of South-Eastern Norway

Studentaktive læringsreiser

Hvordan arter studentenes læringsprosesser seg i en (ut)forskende utdanning der studentene samler inn smådata fra egen praksis, og utvikler forståelsen av dem i dialog med hverandre og aktører fra universitet og praksisskoler?

SFPU-sluttseminar:

Campus Vestfold. 26. november A1-32

Hvordan var studentenes læringsprosesser i SFPU utdanningen

Artiklen tar for seg hvordan studentenes læringsprosess og hvordan profesjonskunnskapen utvikler seg gjennom å besøke praksis, utvikle profesjonsfaglige konsepter, oppsøke litteratur og diskutere data med et praksisfellesskap bestående av medstudenter, praksislærere, faglærere og skoleledere.

Dette kapitlet handler om læringsprosessen til fire studenter som er med i SFPU-prosjektet og i sitt andre semester fjerde året på lærerutdanningen skal ha en undervisning som styres av deres forskning på egen praksis. Utviklingen av kunnskap skjer gjennom studentenes aktive forskning på egen praksis, og blir beskrevet gjennom teorien til Deleuze (1989, 2003, 2004, Haynes, Gale & Parker, 2015).

Teorien omhandler hvordan læringsprosesser handler om å utvikle og rekonstruere konsepter for å forstå verden rundt seg, hvor prosessen veksler mellom konseptualisering og kontekstualisering, og hvor studentene låner inn perspektiver fra tidligere erfaringer og fremtidig praksis som lærere. Gjennom prosessen blir studentene kjent med og former sine roller i universitetsundervisning og praksis, en prosess kalt territorialisering. I dette bygger studentene aktivt komplekse forståelser av praksis og samtidig utvikler handlingskompetanse og agens. En grunnide er at studentenes profesjonskompetanse og tanker om seg selv som lærere ikke skal ses som faste strukturer av identiteter som er lite formbare eller kunnskap som skal overføres og overtas. I stedet er studentene i en prosess av «becoming» (Deleuze & Guttari, 1988) der selvet og forståelsen av seg selv som lærer hele tiden er i endring, og der også konsepter og kompetanse hele tiden må rekonstrueres og utvides til mer komplekse forståelser der studentene sammen med andre aktører og på forskjellige arenaer bringer inn nye forståelser ut fra kontekst og dialog med andre.

Læringsprosessen

Studentene går inn i to parallelle konseptualiseringsprosesser; en der de konstruerer konsepter om seg selv som forskerere, og en der de konstruerer profesjonesfaglige konsepter ut fra dataene sine

Læringsprosess i fire deler. Studiens resultater.

- Besøk i praksisskolen som territorie - kontekstualisering og konstruksjon av konsepter for utforsking
  - Konseptualisering av utforskende studentrolle
  - Konseptualisering av pedagogisk tematikk fra praksis ut fra smådata
- Universitet som territorie – bearbeiding av data sammen med medstudenter og støtte av faglærere
  - Konseptualisering av utforskende studentrolle
  - Konseptualisering av tematikk fra praksis og sammenhengen med teorien
- Forberedelser for eksamen – utvidelser av caseforståelse og kompetanse på egenhånd og med medstudenter.
  - Konseptualisering av utforskende studentrolle
  - Konseptualisering av tematikk fra praksis og sammenhengen med teorien

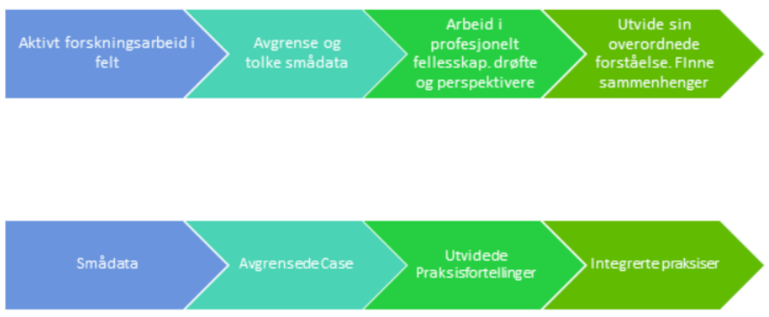

Læring som prosesser av konseptualisering og kontekstualisering i lærerutdaninngens forskjellige territorier

Reflekterer nytt og kreativitet

I lærerutdanningen er studentene i en utvikling til å bli lærere, og læring handler om å utvikle og kontinuerlig rekonseptualisere sin forståelse av hva det er å være lærer, hva læring og undervisning er, og forskjellige refleksjons- og handlingskompetansene de trenger for å utøve skjønn og gjøre kjappe og gode beslutninger i sin kompliserte praksis sammen med elevene sine.

Å konseptualisere handler om å konstruere og rekonstruere konsepter, som for eksempel begreper eller ideer om noe som er, og fylle dem med mening som hjelper en med å forstå verden. For eksempel vil lærerstudent ha et innhold for studentene som sier noe om hvem de er på universitetet, hvilke roller de har og hva de skal ende opp som, og konseptet lærerstudent vil for eksempel i universitetets hierarki og rollebeskrivelse ha et relativt fast innhold. Samtidig: hva det innebærer å være lærerstudent vil studentene konstruere en forståelse av når de kommer inn i lærerutdanningen, og denne forståelsen kan være radikalt forskjellig fra en lærerutdanning til en annen.

Studentene konseptualiserer rollen ved å tillegge den mening, og i mange tilfeller vil det også skje en rekonseptualisering der studentene omkonstruerer rollen ut fra erfaringer i de spesifikke lærerutdanningene. I dette utviklingsprosjektet skal studentene gå inn i læringsprosesser der de ikke tar konsepter for gitt, men tenker nytt, og slik utforske det som ikke ennå er kjent, og forstå konsepter som noe som er i utvikling og kontinuerlig rekonstrueres i våre forsøk på å forstå og kunne håndtere verden.

Deleuze, G. (2004). DIfference and repetition. London: Continuum.
Deleuze, G. (2003). The fold: Leibnitz and the Baroque. London: Athlone Press.
Deleuze G. og Guttari F. (1994). What is Philosophy? London: Verso.
Deleuze, G. & Guttari, F. (1988).A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizoprenia. London: Athlone Press.

Fra enkle konsepter til komplekse assemblager

I lærerutdanningen tas det risiko når læringsprosessene skal ledes av studentene. Men selv om studentene starter med enkle konsepter, vokser det frem komplekse praksisfortellinger som gjør at profesjonskompetansen som vokser frem blir tilfredsstiller lubene fra emneplanene.

Studentenes prosess med den profesjonsfaglige konseptutviklingen vokser fra mer enkle konsepter til større assemblager gjennom semesteret. Både temaet om nivådeling i matematikkfaget og temaet klasseledelse utvides på forskjellige måter både gjennom utforsking av konteksten i praksis, arbeid med teoretiske konsepter som kan kobles på smådataene deres og avgrensning av dataene til spesifikke case, aktørperspektivering, metaperspektiv og diskusjoner i et profesjonelt fellesskap i workshopen. Til sist utvides assemblagene gjennom arbeidet med å koble casene opp mot pensumet for semesteret før eksamen, der abstrakte konsepter kan brukes for å utvide forståelsen ytterligere, noe som gir studentene en større opplevelse av hvordan pedagogikkfaget henger sammen. Både studentene fra datamaterialet som brukes i dette kapitlet, og studentene fra de senere gjennomføringene av SFPU-prosjektet setter ord på at bare det at det er de selv som har funnet dataene og caset i sin egen praksis, gjør at det er lettere å forstå hvordan teorien kan oversettes til praksis.

Metode

Designet for studien kapitlet er basert på utgjør et casedesign (Yin, 2009) der målet er å dokumentere og evaluere hvordan utviklingsprosjektet SFPU fungerer og legger til rette for studentaktive og forskende læringsprosesser.

Dataene for kapitlet kommer fra to gruppeintervjuer (Halkier, 2020) med studenter fra ett trinn på lærerutdanningen våren 2023, og transkriberte lydopptak av videopresentasjoner av casene, og av diskusjonene fra workshopen. I gruppeintervjuene snakker studentene om dem tidligere passive studentrollen og den nye aktive studentrollen, og hvordan de utvikler seg som forskende studenter og hvordan de velger ut og konstruerer kunnskap om smådata fra egen praksis.

Konklusjoner

Ut fra dataene i denne studien kan det se ut til at vi bør utvide forståelsen vår av hva lærerutdanningen må gi studentene for at de skal bli forberedt til å bli lærere etter endt utdanning. For å utvikle profesjonell dømmekraft og handlekraft som lærerne kan ta i bruk som ferske lærere må de ha en kunnskapsbase av sammenhengende teoretiske konsepter, tips og triks som kan inspirere og oversettes til nye kontekster, de må ha evne til å forstå og bli kjent med skiftende kontekster, de må kunne gjøre vurderinger av praksisen og oversette abstrakte konsepter og kartlegge muligheter og gjøre beslutninger ut fra kunnskapsbasen sin, og ha både praktisk, kroppslig og emosjonell kunnskap til å sette beslutningene ut i praksis. Det kan synes viktig at alle disse knyttes sammen gjennom studentenes egne opplevelser i praksis, der opplevelsen av situasjonene og forståelsen av at egne skjønnsvurderinger er viktige også mens de står i utdannelsen sin, kan være en katalysator for at alle elementen knyttes sammen og gir mening i sammenheng med hverandre.

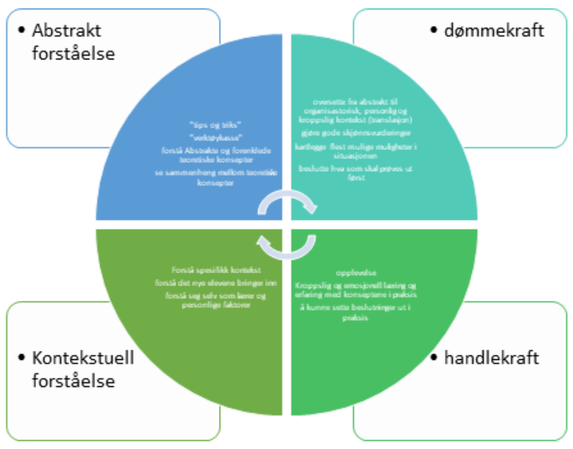

Berg, J. Pernille (2026) Studentaktive læringsreiser

Samarbeidspartnere: IPED & IKRS. SFPU-prosjektet. Den praktiske skolen